

Valtuustoaloite 30.10.2024 Hedelmällisyystietoisuus osaksi peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opintosisältöjä

Valtuusto 30.10.2024 § 60

Keskustan valtuustoryhmä jätti valtuustoaloitteen, että kunnan tulee pyrkiä lisäämään hedelmällisyystietoisuutta peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opintosisällöissä Nurmijärvellä.

Päätös

Aloite lähetettiin kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Sivistyslautakunta 27.03.2025 § 17

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala on valmistellut aloitteeseen seuraavan vastauksen:

Aloitteen pohjana on ollut 10.10.2024 julkaistu tutkimusprofessori Anna Rotkirchin sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta laatima selvitys, joka kartoittaa syntyvyyteen vaikuttavia tekijöitä ja mahdollisia keinoja tukea lasten saamista. Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen asetti kesäkuussa 2024 työryhmän valmistelemaan väestöpoliittista ohjelmaa. Työryhmän tehtävänä on koota lyhyen ja pitkän tähtäimen toimenpiteitä, joilla voitaisiin tukea halutun lapsiluvun saavuttamista ja kohentaa syntyvyyttä. Selvityshenkilö Anna Rotkirchin selvitys toimii työryhmätyön yhtenä aineistona. Lisäksi työryhmä kuulee asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Ohjelman on tarkoitus valmistua kevään 2025 puoliväliin mennessä.

Rotkirchin laatima selvitys sisältää tilannekatsauksen syntyvyyden laskun syistä sekä 20 toimenpide-ehdotusta, joilla voitaisiin tukea ihmisiä pääsemään lähemmäksi haluamaansa lapsilukua. Selvityksessä käsitellään muun muassa terveystieteiden, koulutuspolitiikan ja palvelutarjonnan merkitystä syntyvyyteen. Toimenpide-ehdotukset koskevat muun muassa lasten ajoitusta elämänsä aikana, hedelmällisyystietoisuutta, arjen elämänhallinnan ja parisuhteiden tukemista sekä vauva- ja lapsiperheiden palveluita ja etuuksia. Yhtenä 20 ehdotuksesta Rotkirch esittää hedelmällisyystietoisuuden lisäämistä koulujen ja oppilaitosten tarjoamaan terveys-, seksuaali- ja tunnekasvatukseen. Selvityksestä on julkaistu 25.2.2025 uusi, muutettu aineisto, jossa kouluja ja oppilaitoksia koskeva kirjaus on ennallaan.

Sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen järjestämistä ohjataan vahvasti valtion taholta. Valtakunnallisen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset lasten ja nuorten kasvuun, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetus- ja lukiolaki, näitä täydentävät säädökset, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelmien perusteet sekä paikallisen opetussuunnitelmat ja niihin perustuvat lukuvuosisuunnitelmat.

Sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteet ovat Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, joiden mukaan paikallinen Nurmijärven kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 2016 ja Nurmijärven kunnan lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021 on laadittu. Näissä perusteissa hedelmällisyystietoisuutta ei ole sisällytetty terveystiedon tai biologian

tavoitteisiin ja sisältöihin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että aihetta ei sivuttaisi oppitunneilla sopivissa yhteyksissä.

Aloitteen tekijät ehdottavat myös, että laatiessaan opetussuunnitelmaan hedelmällisyystietoisuutta koskevia sisältöjä, kunnan tulee pyrkiä tekemään yhteistyötä asian tiimoilta myös muiden kunnan alueella toisen asteen koulutusta tarjoavien toimijoiden kanssa, jotta mahdollisimman yhdenmukaiset sisällöt olisivat saatavilla kaikissa kunnan alueen toisen asteen oppilaitoksissa. Sisältöjen suunnittelussa tulee tarkastella yhteistyötä myös muiden kuntien ja muiden sopivaksi katsottavien yhteistyökumppaneiden kanssa.

Koulutuspalvelut on tiedustellut Kuuma-alueen kuntien opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ja kunnan alueella toimivien yksityisten toisen asteen oppilaitosten halukkuutta osallistua hedelmällisyystietoisuutta käsittelevien tavoitteiden ja sisältöjen laatimiseen perusopetuksen ja toisen asteen opetussuunnitelmiin. Kaikki opetuksen järjestäjät, mukaan lukien Nurmijärven kunnan sivistys- ja hyvinvointitoimiala, eivät pidä perusteltuna tämän työn aloittamista.

Koska Anna Rotkirchin selvitys toimii tässä vaiheessa vain yhtenä aineistona väestöpoliittista ohjelmaa valmistelevalle työryhmälle, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät haluavat odottaa työryhmän työskentelyn valmistumista ja mahdollisia valtakunnallisia ratkaisuja opetussuunnitelmien täydentämiseen hedelmällisyystietoisuutta koskevilla tavoitteilla ja sisällöillä.

Nurmijärven kunnan hallintosäännön mukaan sivistyslautakunta päättää varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmista.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Sivistyslautakunta päättää antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esittelytekstin mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen.

Valmistelija

Opetuspäällikkö Kati Luostarinen, puh. 040 317 2401

Asian käsittely

Asian käsittelyn aikana lautakunnan jäsen Otto Suhonen teki muutosesityksen esittelijän pohjaesitykseen seuraavasti:

“Teen oheisen muutosesityksen 17 §:n aloitevastaukseen (lisäysesitys *kursiivilla*):

Koska Anna Rotkirchin selvitys toimii tässä vaiheessa vain yhtenä aineistona väestöpoliittista ohjelmaa valmistelevalle työryhmälle, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät haluavat odottaa työryhmän työskentelyn valmistumista ja mahdollisia valtakunnallisia ratkaisuja opetussuunnitelmien täydentämiseen hedelmällisyystietoisuutta koskevilla tavoitteilla ja sisällöillä. *Väestöpoliittisen ohjelman valmistumisen jälkeen kunta tarkastelee, onko aiheen tiimoilta tarpeen tehdä lisäyksiä Nurmijärven peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opetussuunnitelmiin.”*

Kalle Rantakulma kannatti Suhosen esitystä.

Puheenjohtaja tiedusteli voiko lautakunta olla Suhosen lisäysesityksestä yksimielinen. Puheenjohtaja totesi lautakunnan yksimieliseksi.

Päätös

Sivistyslautakunta päätti antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle vastauksen valtuustoaloitteeseen seuraavasti:

Aloitteen pontimena on ollut 10.10.2024 julkaistu tutkimusprofessori Anna Rotkirchin sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta laatima selvitys, joka kartoittaa syntyvyyteen vaikuttavia tekijöitä ja mahdollisia keinoja tukea lasten saamista. Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen asetti kesäkuussa 2024 työryhmän valmistelemaan väestöpoliittista ohjelmaa. Työryhmän tehtävänä on koota lyhyen ja pitkän tähtäimen toimenpiteitä, joilla voitaisiin tukea halutun lapsiluvun saavuttamista ja kohentaa syntyvyyttä. Selvityshenkilö Anna Rotkirchin selvitys toimii työryhmytyön yhtenä aineistona. Lisäksi työryhmä kuulee asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Ohjelman on tarkoitus valmistua kevään 2025 puoliväliriiheen mennessä.

Rotkirchin laatima selvitys sisältää tilannekatsauksen syntyvyyden laskun syistä sekä 20 toimenpide-ehdotusta, joilla voitaisiin tukea ihmisiä pääsemään lähemmäksi haluamaansa lapsilukua. Selvityksessä käsitellään muun muassa terveyspolitiikan, koulutuspolitiikan ja palvelutarjonnan merkitystä syntyvyyteen. Toimenpide-ehdotukset koskevat muun muassa lasten ajoitusta elämäkukulussa, hedelmällisyystietoisuutta, arjen elämänhallinnan ja parisuhteiden tukemista sekä vauva- ja lapsiperheiden palveluita ja etuuksia. Yhtenä 20 ehdotuksesta Rotkirch esittää hedelmällisyystietoisuuden lisäämistä koulujen ja oppilaitosten tarjoamaan terveys-, seksuaali- ja tunnekasvatukseen. Selvityksestä on julkaistu 25.2.2025 uusi, muutettu aineisto, jossa kouluja ja oppilaitoksia koskeva kirjaus on ennallaan.

Sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen järjestämistä ohjataan vahvasti valtiovallan taholta. Valtakunnallisen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset lasten ja nuorten kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetus- ja lukiolaki, näitä täydentävät säädökset, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelmien perusteet sekä paikallisen opetussuunnitelmat ja niihin perustuvat lukuvuosisuunnitelmat.

Sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteet ovat Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, joiden mukaan paikallinen Nurmijärven kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 2016 ja Nurmijärven kunnan lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021 on laadittu. Näissä perusteissa hedelmällisyystietoisuutta ei ole sisällytetty terveystiedon tai biologian tavoitteisiin ja sisältöihin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että aihetta ei sivuttaisi oppitunneilla sopivissa yhteyksissä.

Aloitteen tekijät ehdottavat myös, että laatiessaan opetussuunnitelmaan hedelmällisyystietoisuutta koskevia sisältöjä, kunnan tulee pyrkiä tekemään yhteistyötä asian tiimoilta myös muiden kunnan alueella toisen asteen koulutusta tarjoavien toimijoiden kanssa, jotta mahdollisimman yhdenmukaiset sisällöt olisivat saatavilla kaikissa kunnan alueen toisen asteen oppilaitoksissa. Sisältöjen suunnittelussa tulee tarkastella yhteistyötä myös muiden kuntien ja muiden sopivaksi katsottavien yhteistyökumppaneiden kanssa.

Koulutuspalvelut on tiedustellut Kuuma-alueen kuntien opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ja kunnan alueella toimivien yksityisten toisen asteen oppilaitosten halukkuutta osallistua hedelmällisyystietoisuutta käsittelevien tavoitteiden ja sisältöjen laatimiseen perusopetuksen ja toisen asteen opetussuunnitelmiin. Kaikki opetuksen järjestäjät, mukaan lukien Nurmijärven kunnan sivistys- ja hyvinvointitoimiala, eivät pidä perusteltuna tämän työn aloittamista.

Koska Anna Rotkirchin selvitys toimii tässä vaiheessa vain yhtenä aineistona väestöpoliittista ohjelmaa valmistelevalla työryhmällä, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät haluavat odottaa työryhmän työskentelyn valmistumista ja mahdollisia valtakunnallisia ratkaisuja opetussuunnitelmien täydentämiseen hedelmällisyystietoisuutta koskevilla tavoitteilla ja sisällöillä.

Väestöpoliittisen ohjelman valmistumisen jälkeen kunta tarkastelee, onko aiheen tiimoilta tarpeen tehdä lisäyksiä Nurmijärven peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opetussuunnitelmiin.

Kunnanhallitus 23.04.2025
1364/00.02.00.02/2024

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esite

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se päättää

1. hyväksyä sivistyslautakunnan vastauksen valtuustoaloitteeseen sekä
2. todeta, ettei valtuustoaloite anna aiheita muihin toimenpiteisiin ja valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Valmistelija

opetuspäällikkö Kati Luostarinen, kati.luostarinen(at)nurmijarvi.fi

Päätös